

1980–2021

Parker & Stadsrum

Landet runt

FSS
1920

Föreningen
Sveriges
Stadsträdgårdsmästare

Föreningen
Sveriges
Stadsträdgårdsmästare

Impressum

JUBILEUMSSKRIFTENS HUVUDMÄN, 2021:

FSS, FÖRENINGEN SVERIGES STADSTRÄDGÅRDSMÄSTARE I PARTNERSKAP MED
MOVIUM, TANKESMEDJA VID SLU, SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET

IDÉ, REDAKTION OCH PRODUKTION:

OLE ANDERSSON, GUNNAR ERICSON OCH LARS HÅGBRANDT, FSS

FOTOGRAFER: ANGES VID RESPEKTIVE FOTO

KONTAKT:

FSS, FÖRENINGEN SVERIGES STADSTRÄDGÅRDSMÄSTARE

ISBN: 978-91-527-1657-1

GRAFISK FORMGIVNING OCH LAYOUT:

JUDITH ETZOLD, 2021

TRYCKT I SLOVENIEN VIA GLOBOGRAF SVERIGE AB 2021

Förord

Stadens offentliga rum är platser dit alla är välkomna. Man rör sig fritt och vistas var man vill. Offentliga rum kan se mycket olika ut. Det kan vara ett torg, stråk och parker men också strand- och hamnpromenader, historiska trädgårdar, isskulpturer, skulpturparker, fickparker, lekplatser och mycket annat.

Yrkesgrupper som stadsträdgårdsmästare, landskapsarkitekter och landskapsingenjörer har varit betydelsefulla för gestaltning, byggnation och förvaltning, till stor glädje för stadens invånare. Likaså har MOVIUMs arbete varit en viktig inspirationskälla för många städers gröna utveckling.

I denna publikation har vi samlat 35 exempel, från Luleå till Trelleborg, från lika många kommuner. Mångfalden är imponerande och speglar en kreativitet och lyhördhet för det som rör sig i tiden från 1980 fram till idag. Sverige har länge varit framträdande i Europa i att förvalta och utveckla stadsparker och gröna stadsrum vilket bekräftas i denna publikation.

Movium har bidragit med finansiering av denna skrift genom det partnerskap som tecknats mellan organisationerna. Stort tack också till alla kommuner som bidragit, likaså till tidigare stadsträdgårdsmästarna Ole Andersson i Helsingborg, Gunnar Ericson i Malmö, och Lars Hågbrandt i Norrköping, som tog på sig redaktörsuppdraget till denna jubileumsskrift.

Lise-Lotte Johansson
Ordförande i Föreningen
Sveriges Stadsträdgårdsmästare

Caroline Dahl
Verksamhetsledare
SLU Tanquesmedjan Movium

Introduktion

Miljonprogrammet gav oss stora, rationella grönområden – inte parker. Naturen blev medlet för att förbättra. Den stora naturinspirerade Bulltoftaparken i Malmö (nr 34) blev den nya trendens ”grand finale”. Tidigt 80-tal sågs en efterlängtd ”comeback”. Ronneby brunns-park (nr 29) vitaliserades med vatten och hortikultur. Trädgård och sinnlighet synliggjordes igen i Parksverige. Projektet banade vägen för en spännande utveckling!

Under 90-talet återerövrades många stadsparker – de blev mötesplatser igen. Idag vet varje generation att stadsparker behöver den nya tidens tillägg. Under

90-talet förädlades de centrala stadsrummen. En stadskärna är en mötesplats där upplevelser är lika viktiga som kommersen. Ett nytt arbetsfält öppnades för många stadsträdgårdsmästare.

2000-talets inledning lyfter nya problem och värden. Utanförskap och klimathot i den ena vågskålen. Attraktiva stadsrum, gemensam livsmiljö, identitet i den andra. Båda vågskålarna är grunden för ett framsynt stadsbyggande.

Denna projektrevy exemplifieras från hela landet: Från storstad till småstad, från norr och till söder. De utgår från det lokala sammanhanget och vikten av

att ta sig an tidens stora frågor. De visar varför parker och stadsrum behövs i vår tid.

Redaktionen hälsar välkommen till stadsparker som restaurerats, nya parker vid vatten och i utbyggnadsområden, stadsdelsparker och lekplatser. Skriften visar att evenemang och utställningar stärker gemenskap och en rik livsmiljö. Skriften vill inspirera till en ny rik flora av vackra och attraktiva stadsmiljöer.

Landets stadsträdgårdsmästare och deras kompetens och drivkraft spelar där en viktig roll för att skapa trendiga, tidlösa och hållbara parker och stadsrum!

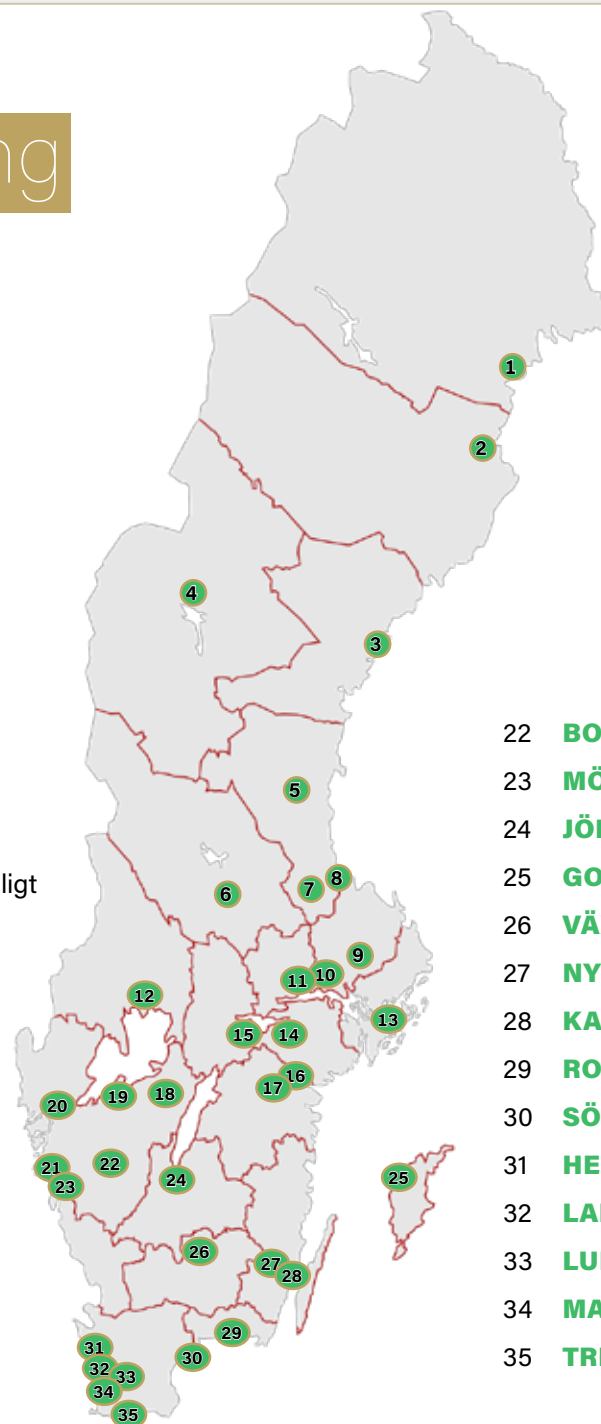
FSS
1920

Föreningen
Sveriges
Stadsträdgårdsmästare

Innehållsförteckning

FRÅN NORR TILL SÖDER

- 1 **LULEÅ** Vinterlandskap med isskulpturer
- 2 **SKELLEFTEÅ** Stadsparken och älvbrinken
- 3 **UMEÅ** Trädgård i norr
- 4 **ÖSTERSUND** Vinterparken och Badhusparken
- 5 **BOLLNÄS** Hjärta Bollnäs! Brotorget
- 6 **GÄVLE** Boulognerskogen med nytt bad
- 7 **SANDVIKEN** Jansasparken
- 8 **BORLÄNGE** Paradisparken
- 9 **UPPSALA** Åpromenaden vid Fyrisån
- 10 **ENKÖPING** Fickparker och perennplanteringar
- 11 **VÄSTERÅS** Gåcity – tryggt, trivsamt och tillgängligt
- 12 **KARLSTAD** Sandgrundsparken vid Klarälven
- 13 **STOCKHOLM** Grönare Stockholm
- 14 **KATRINEHOLM** Grönskande oas
- 15 **KUMLA** Sjöparken - en växande stadspark
- 16 **NORRKÖPING** Skvallertorget
- 17 **LINKÖPING** Trädgårdsföreningens park
- 18 **SKÖVDE** Boulognerskogen
- 19 **LIDKÖPING** Blomsterprakt
- 20 **UDDEVALLA** Strandpromenaden
- 21 **GÖTEBORG** Göteborgs lustgårdar

- 22 **BORÅS** Träden på Allégatan
- 23 **MÖLNDAL** Gunnebo förnyad 1700-tals park
- 24 **JÖNKÖPING** Rosenlunds herrgårdspark
- 25 **GOTLAND** Naturreservat Södra Hällarna
- 26 **VÄXJÖ** Linnéparken och vattentorget
- 27 **NYBRO** Bolanders park – historia och nutid
- 28 **KALMAR** Event i parker och stadsrum
- 29 **RONNEBY** Förnyelse av Ronneby Brunnspark
- 30 **SÖLVESBORG** Fyra årstiders park
- 31 **HELSINGBORG** Havsnära cityparker
- 32 **LANDSKRONA** Barnens skog
- 33 **LUND** Nobelparken – en ny stadsdelspark
- 34 **MALMÖ** Bulltoftaparken – mer natur i stan
- 35 **TRELLEBORG** Palmstaden

När vattnet blir till snö bäddas landskapen in i mjuka former, ljuden dämpas och med vinterljuset glömmer vi bort de långa och mörka höstmånaderna som nyss varit. Vi ser och upplever rimfrosten i träden, vi ser norrskenets färgrika stråk på den mörka natthimlen och beskådar de gnistrande stjärnorna samtidigt som vi andas in den bitande klara luften. Då känns det bra att vara i Norrbotten och i Luleå.

I Luleå har vi haft tre fantastiska resurser - vatten i form av is och snö, vår nu tyvärr bortgångne konstnär Hans Englund samt en engagerad personal. Genom åren har de byggt 30 jättestora snödjur med isrutschbanor. Det har förstärkt vinterns kvaliteter och smyckat vår vackra Stadspark sedan 1986 fram till 2015, då hälsa, kunskap och budget satte stopp för detta långvariga projekt. Mer finns beskrivet i foljerna 30 år med Snödjur i Luleå.

När kom djuren ut? Hur bestämde vi vilket djur det skulle bli? Förväntningarna och frågorna var många. Vår dröm var att snödjuret skulle kunna invigas till jul. Oftast var kylan tillräckligt stabil först i januari för placering centralt i Stadsparken. Djuren är till stor del tagen från den Nordiska faunan samt vissa domesticerade djur.

Hur byggde vi egentligen snödjuren? För att bygga upp själva

djuret använde vi en blandning av snö och vatten som fästs på en enkel stomme. Snödjuret var alltid en lekskulptur, och själva rutschbanan utfördes av isblock tagna från Lule älv. Djuret placerades på en 4 m hög snökulle, djuret i sig var ca 4–5 m samt kunde väga mellan 10–20 ton.

Text: Michael Öhman, Stadsträdgårdsmästare
Foto: Per Pettersson

Exempel på snödjur genom åren

1986 Höna
1991 Talgoxe,
1996 Varg,
2001 Fjällräv,
2005 Lavskrika,
2009 Utter,
2012 Groda och
2014 Vitryggig hackspett

SNÖDJURET, 1986–2015

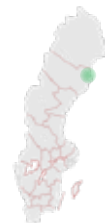
ANSVARIGA BESTÄLLARE OCH UTFÖRARE:

Stadsträdgårdsmästarna
Göran Sundqvist 1986-1999,
Stefan Johansson 2000-2012,
Michael Öhman 2013-2015
tillsammans med konstnär Hans Englund och personal vid Park och naturavdelningen Tekniska kontoret, Tekniska förvaltningen och senast Stadsbyggnadsförvaltningen Luleå kommun

BUDGET

ca 3-400.000 kr per djur

FÖRNYELSE AV STADSPARKEN OCH ÄLVBRINKEN

Skellefteå

En grön förnyelse av centrala Skellefteå tog sin början med en färdigombyggd stadspark 2014. Det fortsatte med en utveckling av älvens norra strand. Ett målmedvetet arbete under 15 år har stärkt kopplingarna till älvrummet och skapat en multifunktionell mötesplats.

Projekt genomfördes i flera etapper med höga ambitioner och

utan kompromisser av vision eller kvalitet avseende gestaltning, material och genomförande. Genomtänkt gestaltning och hållbara material som stål, trä, granit och i huvudsak svenskodlat säkerställer området attraktivitet för många år framåt.

Älvbrinkens stora nivåskillnader har inneburit komplicerade lösningar för i princip alla

ingående delar, inte minst för att öka området tillgänglighet. Älvbrinkens kända evenemang, nya restauranger, lek- och aktivitetsytor med ett avancerat vattentorg och sittgradänger som tillsammans med Stadsparkens nya utformning lockar idag alla generationer.

Satsningen är en förebild för de offentliga rummen i övrigt. Genom att förfina platsens identitet, berika älvrummet med attraktiva målpunkter och genom ett nytt kulturhus förs vi in i framtiden.

STADSPARKEN & ÄLVBRINKEN, 2005–2018

BESTÄLLARE: Samhällsbyggnadsförvaltningen f.d Tekniska kontoret

ANSVARIG PROJEKTLEDARE:
Zandra Nordin (till 2017),
Anna Hagen-Thorn (slutförande sista etappen)

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Ulf Nordfjell, Ramböll Stockholm

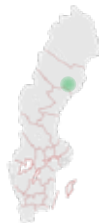
INVESTERINGSUDGET:
ca 95 miljoner kr

ENTREPRENÖR: NCC

DRIFTKOSTNAD: 2 miljoner kr per år

Text: Ulf Nordfjell och Anna Hagen-Thorn
Foto: Patrick Degerman

“Trädgård i Norr“ genomfördes i samband med bostadsutställningen Bo-87 och inspirerades av tidens många trädgårdsutställningar på kontinenten. Ett nyvaknat intresse för perenner och anueller var en viktig del i utställningen liksom det nya arbetet med kvalitetsmärkt E-material för lignoser.

Avsikten med utställningen var att lyfta fram en norrländsk

trädgårdskultur. Utställningens sammanhållande gestaltning i trä tog plats på stadens kaj, som tidigare var en parkeringsplats. Här uppfördes fem mindre trädgårdar på olika tema kring Rådhusparkens mittaxel – stadens stadspark. Det blev en välbesökt plats som genomgick många uppdateringar under åren.

Trädgårdarna förenade arkitektur med design. Många av

de växter som introducerades är idag allmänt förekommande och utställningen kom att få ett stort genomslag för norrländsk trädgårdsodling. Uppskattningen av Trädgård i Norr kom att förhindra en planerad trafikled. Platsen blev till slut en integrerad del av Rådhusparken i samband med dess restaurering och utveckling hela vägen ned till Umeälven inför Kulturhuvudstadsåret 2014.

TRÄDGÅRD I NORR, 1987–2014

BESTÄLLARE:

Umeå kommun, parkförvaltningen

PROJEKTLEDARE:

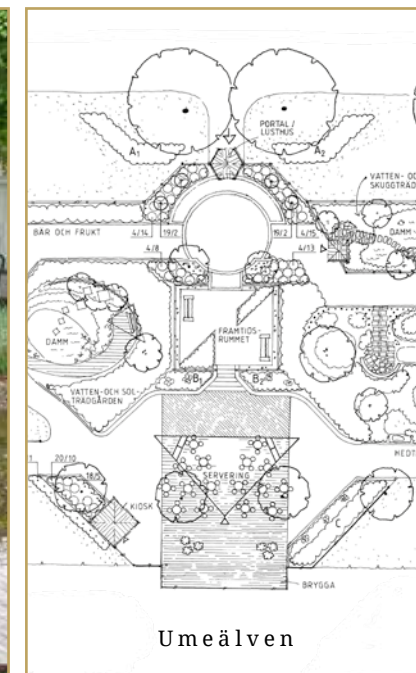
Parkchef Stefan Jonsson

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:

Ulf Nordfjell, Ramböll

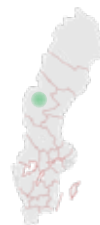
Text: Ulf Nordfjell

Foto: Carina Fredriksson

VINTERVARDAGSRUM OCH SOMMARHÄNG

Östersund

När dagarna blir längre och det går att ana lite solvärme, då öppnar Vinterparken i Östersund. Men redan i advent börjar den anrika Badhusparken vid Storsjön att byta skepnad med hjälp av snö, is, eld och effektbelysning. Parken och sjöns is har, sedan mitten på 90-talet, varit östersundsbornas vintervardagsrum och en attraktion för besökare.

Vinterparken bjuder på allt från snölek och grillning, till vinterbad och slädturer. Härifrån går skridskobanor och skidspår långt ut på Storsjöns is.

Låt oss gå över bron till Frösösidan och samtidigt byta årstid. Här har sommaraktiviteterna fått mer plats. Badbryggor med hopptorn, kabelbana, gym och pumptrackbana är några av inslagen.

Snön, isen och vattnet fanns redan, liksom de soliga lägena som är skyddade mot vind och vågor. Det gällde bara att ta tillvara dem. Idéer och medel har kommit från många håll: kommunen, företag, föreningar och medborgare. Stadens vackra men tomma strandområden har utvecklats till platser för rörelse, vila och möten mellan människor.

Text: Catrine Edlund

Foto: t v Roger Strandberg, t h Sverker Berggren

VINTERPARKEN/BADHUSPARKEN 1996–2021

BESTÄLLARE: Östersunds kommun

ADRESS: Sjötorget, Östersund

PROJEKTLEDARE: Nicole Lindsjö

BUDGET:

Driftkostnad för Vinterparken är ca 2,5 mio kr/år

AREAL/OMFATTNING: Ca 3,5 ha

ÖVRIGT:

Vinterparken är knutpunkt för ca 20 km plogad skridskobana, ca 26 km skidspår och ca 7 km promenadväg på Storsjön.

Bollnäs

HJÄRTA BOLLNÄS! BROTORGET

Visionen var att Brotorget skulle bli stadens hjärta med inspiration från Hälsinglands färgstarka traditioner och hemmets lugna vrå. Landskapets färger och mönster återkommer i markmaterial, möbler och utrustning. Lekplatsen, med inslag som trasmattor och kokvrå och de fasta möblerna uppskattas av både barn och vuxna.

Scenen är gestaltad med Hälsinglands böljande berg och

lokal snickarglädje som utgångspunkt och är byggd av rödtjärad träspån från Kilaforss. Dess öppenhet och mångsidighet gör att den kan användas till alltifrån spontandans till vila.

Planteringar, träd och sittplatser är placerade i rader som förstärker de omgivande gatornas riktning vilket skapar naturliga gångstråk. Växtmaterialet avspeglar bygden med tåliga perenner som ger variation över

året. Färgerna går i vitt och gult i en bas av grön grönska med accenter i orange och gula skiftningar. Trädslaget är björk. Brotorget har verkligen blivit Bollnäs hjärta. Det är en samlingsplats där många barn leker samtidigt som det är en utmärkt plats att avnjuta en glass på de soldränkta sittyorna. På torgytan hålls marknader och scenen används för uppträdanden på sommaren.

BROTORGET, FÄRDIGSTÄLLT 2016

BESTÄLLARE:
Bollnäs kommun

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Åsa Ehn Hillberg, Karavan landskapsarkitekter
Vunnen inbjuden tävling efter prekvalificering 2012

SAMVERKANSPARTER:
Marge arkitekter (scen)

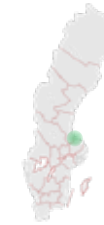
BUDGET: ca 16,5 miljoner

AREAL/OMFATTNING: 3500 m²

Text: Louise Säfström, planarkitekt och landskapsarkitekt MSA
Foto: Alex Giacomin

STADSTRÄDGÅRDEN/BOULOGNER- SKOGEN – MED NYTT BAD

Gävle

Stadsträdgården och Boulognerskogen utgör Gävles stadspark. Stadsträdgården har anor sedan tidigt 1800-tal och har sedan dess utökats successivt. Boulognerskogen anlades år 1865 på beteshagar och iordningställdes med promenadstråk och ridvägar. Ytterligare mark integrerades under 1870-talet. Här anlades Gävles stadsbad 2015.

Länge har möjligheten att bada i Gavleån efterfrågats och ett

omfattande arbete med vattenkvaliteten har pågått sedan 90-talet. Boulognerbadet erbjuder förutom bad och sol även beachvolleybollplan, grillplats och utegym. Rekreativstråket som passerar igenom används flitigt.

Naturliga höjdskillnader skapar en terrasserad läktare vid beachvolleyn och soldäck med sittplatser. God tillgänglighet är ett ledord för hela anläggningen.

Vid badet möter en 7 m bred och 50 m lång brygga, som utvidgas i en samlingsplats med integrerade sittplatser. En ramp leder den badsugne ner i vattnet.

Projektet genomfördes i två etapper. Badet och parken i sig ska inom de närmsta åren utvecklas vidare och kompletteras med ett familjebad och en sandstrand samt ytterligare sittplatser.

BOULOGNERSKOGENS BAD, 2015

BESTÄLLARE:
Samhällsbyggnad Gävle genom projektledare Kai Olsson

LANDSKAPSARKITEKTER
Wiviann Ågren, Anna-Karin Gävert & Lo Lennartsson

ARKITEKT: Tengbom arkitekter AB

BYGGHERR: NCC

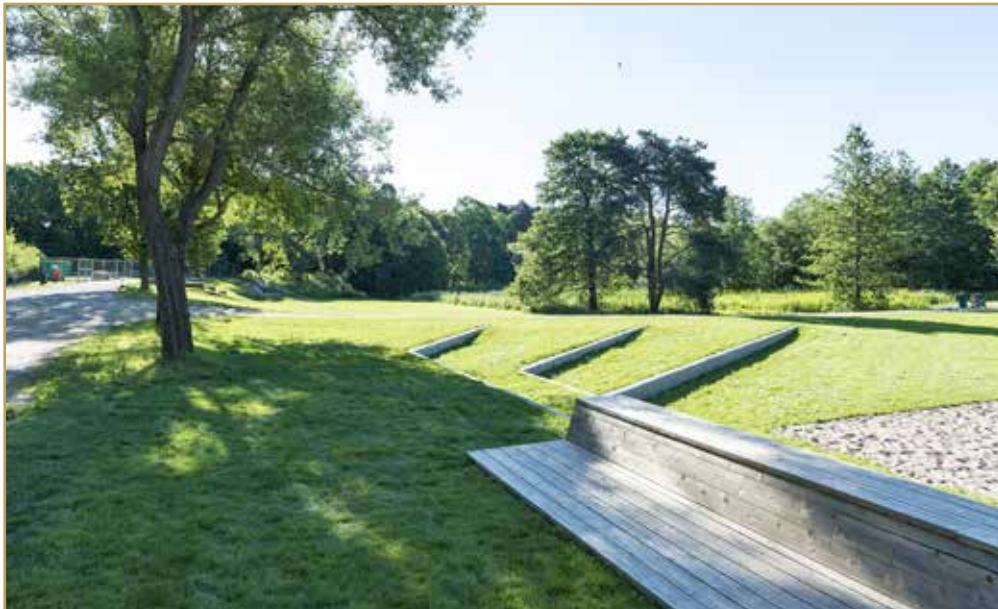
BUDGET: 13 miljoner kr

Text: Erika Klang, Landskapsarkitekt

Foto:

t.v. Göran Ekberg och Tengbom landskapsarkitekter

t.h. Daniel Bernstål, Gävle kommun

Sandviken

JANSASPARKEN – DÄR HISTORIA MÖTER NUTID

Under 2014 till 2017 förnyades centrum – dess torg, gator, parker och kulturbyggnader. ”Plusa Centrum” hette projektet som föregicks av ett visionsarbete som pekade ut stadens centrum. Honnörsord var dialog, historia, miljö och möten.

Jansasparken, framför Stadshuset och Kulturhuset, illustrerade värdeorden. Under mark byggdes ett nytt fördröjningsmagasin för dagvatten för att möta för-

ändrat klimat. Ovan mark skedde en varsam restaurering av de typiska slaggstensmurarna och den stora dammen. För att locka till möten fick parken ”svävande träflak” för lek, umgänge och som scen samt många nya sittplatser invid slaggstensmurarna. Dammens nya fontän blev både blickfång och fängslande ljudkuliss. Det gröna förstärktes på flera sätt. Tidigare lindar ersattes av blommande körsbärsträd. Invid murarna ses ett färgstarkt

vårligt flor av svartvita tulpaner. Under sommaren ger dekorativa prydnadslökar, röda rudbäckior och yviga elefantgräs karaktär åt parken.

En sandviksbo får varje år tema- och designansvar för torgets ”blomsterfontän”. Med samverkan och historia som grund har parken blivit en prisad och modern mötesplats.

Text: Christian Jansson, stadsträdgårdsmästare
Foto: Sandvikens kommun

JANSASPARKEN, 2015

BESTÄLLARE: Sandvikens Kommun
ADRESS: Köpmangatan/Jansasgatan
PROJEKTLEDARE:

Bertil Paulsson, Tekniska Kontoret.

LANDSKAPSARKITEKT/PROJEKTÖR:
Sweco AB

ENTREPRENÖR:
Egen regi genom kommunalägda Sandviken Energi AB

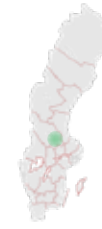
AREAL: 3700 m²

BUDGET: 12 miljoner kr.

ÖVRIGT: Jansas var namnet på den gård som en gång låg här

PARADISPARKEN – FÖR INSEK- TER, ODLARE OCH LEKLYSTNA

Borlänge

Paradisparcken är en stadsdelspark som ska vara en mötesplats för stadsdelens boende, men även för besökare från hela Borlänge med en stor variation av aktivitetsmöjligheter. Målet är att parken ska uppmuntra till integration åldersmässigt och kulturellt. Fokus har varit att utveckla temat ”odlingspark” där odlare kan mötas och lära av varandra.

I en avskild del av parken finns ett insektsparadis med insekshotell för pollinerande insekter. Även vi människor kan njuta av ängarnas fina blommor samt läsa om och lära oss mer både om blommor och insekter. Intill gångstråken hittar besökaren konst i olika former: skulpturer, en ljusinstallation och ett växtfärgningsbord.

Parken innehåller en rolig och lockande stadsdelslekplats då många barn bor i närområdet. Det finns aktivitetsytor för skate, bmx, bollsporter och utegym. Kuperade parkrum bjuder in till pulkaåkning på vintern och ger plats för ängsblommor på sommaren. Här finns även en scen med läktare för sammankomster och samvaro. Vill man grilla finns en plats för detta i trädgårdsdelen av parken.

PARADISPARKEN 2018-2021

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:

Borlänge kommun, gestaltning och förvaltning
Borlänge energi

PROJEKTLEDARE:

Katarina Nilsson och Sofia Stenberg

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:

Katarina Nilsson och Sofia Stenberg

BUDGET:

Investeringskostnad ca 30 miljoner inkl. bidrag från Boverket och Statens konstråd.

AREAL: 5 ha

Text: Jenny Croneryd, stadsmiljö/drift

Foto: Sofia Stenberg

Idag är årummet ett självklart stråk i de centrala delarna av Uppsala. Här samlas många människor för att njuta av solen eller för att inta glass. Fyrisån flyter genom stadskärnan och erbjuder varierade miljöer, allt ifrån stensatta kajer till gröna slänter. Upprustningen av åstråket startade 1995 med syftet att tillgängliggöra ån för uppsalaborna.

En etapp var stråket längs med Östra ågatan mellan Nybron och

Islandsbron. En ambitiös medborgardialog genomfördes för att förankra upprustningsprojektet och White arkitekter fick uppdraget. Resultatet blev ett bredare gångstråk med vattenkontakt, återvunna granithällar och plats för människor. Nivåskillnaderna mot Fyrisån utformades som sittvänliga trappor och stödmurar med inbyggda soffor.

Kulturförvaltningen kopplades tidigt in i projektet och konstnären Kajsa Mattas skapade flera

skulpturer i brons och stenreliefer längs stråket.

Mitt i stråket ligger Jona - den drygt två meter långa bronsstatyn vilken är uppvärmd och som går att sitta på. Årummet invigdes 2005 och belönades med Sienapriset. Envishet, gott samarbete mellan förvaltningar samt folkets uppskattning ligger bakom den samlade framgången, menar projektledaren Karin Åkerblom.

Text: Anders Larsson, fd. Stadsträdgårdsmästare
Foto: Anders Larsson

ÅPROMENADEN, 1995–2005

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:

Tekniska kontoret

ADRESS:

Östra Ågatan, från Nybron till Islandsbron

PROJEKTLEDARE:

Karin Åkerblom, fd stadsträdgårdsmästare

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:

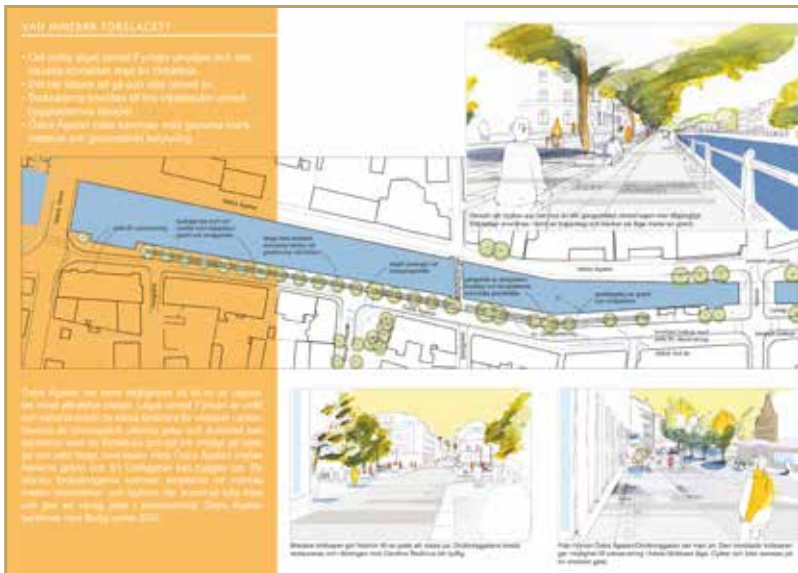
Mattias Nordström, White arkitekter

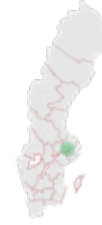
AREAL/OMFATTNING:

400 m långt stråk

ÖVRIGT:

Konstnärlig utsmyckning Kajsa Mattas

Enköpings fickparker ger en rik parkupplevelse på liten yta – de kännetecknas av en stark rumslighet, ofta skapad av klippta häckar. Trädkronor breder ut sig som tak, perenner och buskar skapar en flerdimensionell upplevelse med gångar och intima rum där konst och/eller vattenspel förstärker upplevelsen.

Tidigare stadsträdgårdsmästare Stefan Mattssons ursprungliga gestaltning med täta perennplanteringar, årstidsvariation och

tydliga karaktärsväxter, har lagt en grund som skapar förutsättningar för en dynamisk förvaltning, som utvecklar platserna och fortsatt lockar besökare från hela landet.

Efter att ha jobbat med konceptet i över 30 år står vi inför en tid av större förnyelser av våra fickparker. De täta växtskikten behöver glesas ut, tillgängligheten förbättras och markbeläggning såväl som växtmaterialet förnyas.

Idag kännetecknas arbetet med växtgestaltningen i Enköping av flerskiktade planteringar. Som grund används marktäckande perenner som snabbt sluter sig, tillsammans med högre perenner, buskar och träd som skapar variation och sinnliga upplevelser. Ett arbete som löper hand i hand med en varsam utveckling av vårt parkarv för att skapa upplevelser för framtida enköpingsbor och besökare.

Text: Anna-Karin Gävert, Stadsträdgårdsmästare
Foto: Enköpings kommun

FICKPARKER, 1982–2020

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:

Parkenheten, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Enköpings kommun

BUDGET:

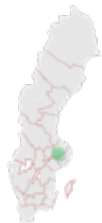
Driftskostnaderna uppgår till cirka 40–60.000 kr/år och fickpark beroende på storlek och innehåll. Reinvesteringsprojekten med förnyelse av parkerna uppgår till mellan 1,5-5 miljoner per fickpark beroende på storlek och omfattning.

AREAL/OMFATTNING: I Enköping finns drygt 20 parker varav 10 fickparker i stadskärnan.

ÖVRIGT:

Under 2021 renoveras Fridegårdsparken. Under kommande år planeras för upprustning av Rådhusgården, Gustav Adolfs plan och Munksundskällan.

Visionen om *Västerås Mälarstaden 2013* innehöll en målbild om en stad som är bra att arbeta, studera, bo och leva i. I målbilden ingick bland annat att city ska växa och utvecklas för att möta utvecklingen i externa handelsområden. Den offentliga miljön i city bedömdes ha stor påverkan på attraktiviteten.

Viljeinriktningen för Gåcity (Hantverkargatan, Torggatan och delar av Smedjegatan) var att city skulle bli attraktivt att vistas i och upplevas tryggt, trivsamt och

tillgängligt. Ett funktionellt city med goda förutsättningar för möten och handel.

I samarbete med fastighetsägare och andra startade arbetet med utvecklingen av Gåcity 2009.

Från ett något övermöblerat cityområde i tegel skapades ljusa och öppna platser med tydliga möbleringsstråk. Områden för uteserveringar och andra aktiviteter utformades också. För att återknyta till historien användes det gamla tegelmaterialet som markbeläggning under soffor och vissa

uteserveringar. I övrigt användes ljusa material, blomsterurnor i rostfritt och en nydesignad soffa från Nola med just namnet Gåcity. Satsningen blev starten på en utveckling av city som pågår än idag.

Text: Lars Wiberg Stadsträdgårdsmästare
Foto: Ulf Palm

GÅCITY, 2009–2012

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Tekniska nämndens stab
PROJEKTLEDARE:
Karin Carlzén
ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Tema landskapsarkitekter
BUDGET:
25 miljoner

SANDGRUNDPARKEN VID KLARÄLVEN

Karlstad

Mitt inne i Karlstad, vid Klarälvens förgreningar, ligger Sandgrundsparken. Målet har varit att öka stadens attraktivitet och att stärka sambandet med älven. Folkhälsoaspekten är att centralparken ska uppmuntra till promenader, utevistelse och rekreation.

Parken är en mötesplats där alla sinnen ska beröras bland annat genom naturdoftande upplevelser. Bryggor och bryggdäck ger

närhet till vatten och vattenväxter; de mjukt skulpterade åsarna bjuder spännande möjligheter till lek, rekreation och vackra vyer. I Ormbunksdalen och Magnoliadalen möter man krollilja, strutbräken, ligustersyren och junimagnolia. De rikt växtklädda dalarna ger en lugn avskildhet, vars dofter och lågmälda tonkontrasterar till de öppna rummens storslagna vyer och lekfulla lockelser.

Sommartid nyttjas de öppna ytorna av picknicksällskap, spel, spontanidrott och för konserter och arrangemang. Vintertid kan man uppleva arrangemang med eldkonst eller bara flanera i parkens vackra, mjukt kuperade landskap. Ljussättningen är lågmäld. Parken ska vara trygg och inbjudande med en mystik som lockar till nya upplevelser.

Text: Mikael Lundh
Foto: Andreas Eliazon och Karlstad kommun

SANDGRUNDPARKEN, 2010

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Karlstads kommun, teknik- och fastighetsförvaltningen

ADRESS:
Västra Torggatan 31 (Värmlands museum).
Parken ligger norr om museet.

PROJEKTLEDARE:
Mikael Lundh

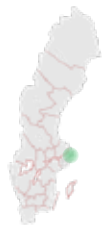
ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Thorbjörn Andersson, SWECO

BUDGET: ca 20 miljoner kr

AREAL/OMFATTNING: ca 3 ha

ÖVRIGT:
Två av tre etapper är färdigställda.

Stadens parker är en del av den växande staden. Inom projektet Grönare Stockholm har Stockholm stad skapat nya parker, platser och gröna stråk för möten och rekreation. Projektet har utgått från stadens befintliga park- och grönstruktur och har förutom nya parker och stråk även rymt en stor satsning på upprustning och förvaltning av befintliga parker och torg i ytterstaden.

Uppdraget är del av en särskild satsning inom stadens budget, som fokuserar på grön infra-

struktur, biologisk mångfald och mångfunktionalitet.

Projektet inom Grönare Stockholm varierar från de minsta stadsodlingarna till de riktigt stora satsningarna som de nya parkerna Vårbergstoppen i Skärholmen och Tenstadalen i Tensta-Rinkeby. Vårbergstoppen som började anläggas redan i slutet av 50-talet av överskottsmassor från tunnelbanans utbyggnad och rivning av Klara-kvarteren, är utformad som en park som kan erbjuda något för alla.

Gestaltningen utgår från tre övergripande teman: Upplevelsen, Äventyret och Sagoskogen. Här finns utsiktstorn, fågelskådningplatser, utegym, grillplatser äventyrs- och småbarnslek.

Bilden till höger visar Farsta strandbad Bryggan som gestaltades av Karavan Landskapsarkitekter. Bryggan var ett av fyra nominerade till landskapsarkitekturpriset 2019.

Text: Elisabeth Rosenquist Saidac
Stadsträdgårdsmästare
Foto: Solveig Edlund

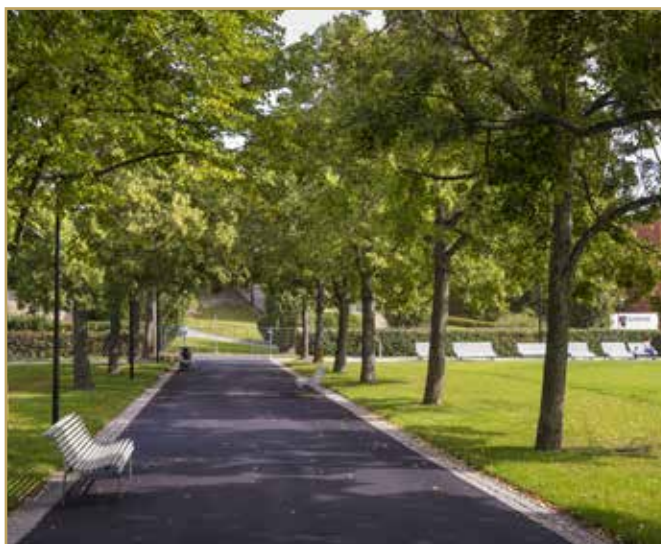
GRÖNARE STOCKHOLM, SEDAN 2017

GENOMFÖRANDE:

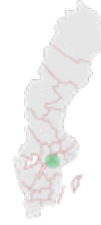
Arbetet genomförs i olika etapper, där de första två etapperna innehåller 24 projekt i ytterstaden. Nya parker och gröna stråk anläggs och utvalda befintliga parker, gångstråk, naturområden och torg förnyas, förbättras och rustas upp. Etapp 3 innehåller sju projekt med fokus på att stärka den biologiska mångfalden. Inom etappen genomförs bl.a. åtgärder som syftar till att stärka eksambanden och skapa bättre livsförutsättningar för grodor och andra kräldjur tillskapas nya våtmarker, dammar och grodpassager

BUDGET:

Etapp 1-2 samt 3 genomförs 2017-2022 med en budget på 300 miljoner kronor
Etapp 4 startar 2022 och beräknas pågå till 2025
Budget etapp 4: 300 miljoner kronor

GRÖNSKANDE OAS MED 100 KÖRSBÄRSTRÄD

Katrineholm

Under 2012 invigdes Östra förbifarten runt Katrineholm. Förbifartens syfte var att leda tung trafik och genomfartstrafiken runt vår stadskärna som tidigare åkte in i och rakt igenom centrala Katrineholm via den så kallade Genomfartsleden (genomfarten). Invigningen av förbifarten innebar startskottet på en omfattande stadsomvandling i Katrineholm.

Genom ny grönstruktur, möbleri-nytor, tankeväckande offentliga konst och platser att dröja sig

kvar vid är förhoppningen att invånare ska vilja vistas här och göra platsen till sin.

Inledningsvis tog konsulten Tyréns fram ett antal idéskisser. Förslaget som projektgruppen bestämde sig för byggde på att skapa en vackert blomstrande körsbärslund med hela 100 träd vilket även var en hyllning till Katrineholm som fyllde 100 år. Efter ombyggnaden blev den till en grönskande oas full av träd och växter som ersatte dåvarande trafiklösning.

Denna entré inbjuder till upplevelser där det blommar hela säsongen, vårblostande träd, vårlökar och perenner avlöser varandra. Mellan de två nya rondellerna står fyra rader med körsbär som rosa tunnlar på våren. Trädrader följer genomgående gaturummet. Det skapar enhetlighet och en tydlig stads-karaktär.

De gröna oaserna av planteringar och träd i Talltullen bidrar till att dämpa buller, fånga damm och skadliga partiklar och ger

svalka under heta sommardagar.

Text: Hans Gahn Stadsträdgårdsmästare
Foto: Eino Ewald, Hanna Maxstad, Hans Gahn

TALLTULLEN, 2017

BESTÄLLARE:

Samhällsbyggnadsförvaltningen

PROJEKTMEDARBETARE:

Lars Hågbrandt (Samhällsbyggnadschef),
Hans Gahn (Stadsträdgårdsmästare),
Johan Ekstrand (Entreprenadingenjör),
Ida Andersson (Landskapsarkitekt, Tyréns),
Peter Hagman (Väg- och gatuprojektör, Tyréns)

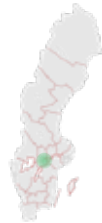
SAMVERKANSPARTER:

Marge arkitekter (scen)

BUDGET: 19,6 miljoner varav park 1,9 miljoner

AREAL/OMFATTNING: 20.000 m²

Kumla sjöpark är en ung del av Kumla stadspark. Idén om att utöka parken och skapa fler sjöar kom redan på 1970-talet, men etapp 1 av Kumla sjöpark invigdes först 2010 och etapp 2 pågår fortfarande. Parken är dimensionerad för en växande stad och ett ökat behov av rekreationsytor.

I botten av den flacka dalgången, mellan det som idag utgör Kumla stad och det område österut där önskan är att staden ska

fortsätta växa, dominerar den konstgjorda Parksjöns organiska form. Parkkaraktären är öppen och stilren med långa siktlinjer. Besökaren kan även njuta av stora perennplanteringar, vildängsplantering, vacker konst av hög klass, solbelysta bryggor för vila och utomhusscen, utomhusgym samt promenadstråk för aktivitet.

Invid Parksjön ligger Sjöparkens växthus och dess trädgårdar som är färgsprakande av

annueller. Den strama arkitekturen inrymmer vackra orangerier och odlingsdelar för uppdrivning av plantor till trädgårdarna samt en restaurang. Kumla stadspark är ett av kommunens populäraste besöksmål.

Text: Kristina Sjöo, Stadsträdgårdsmästare
Foto: Kumla kommun

SJÖPARKEN, 2010–2012

BESTÄLLARE:

Kumla fastigheter AB

ADRESS:

Kyrkogatan 45, 692 37 Kumla

PROJEKTLEDARE:

Göran Fagerström (park),
Hans Nilsson (växthus)

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT/ARKITEKT:

Landskapsarkitekt Rolf Pettersson, WSP och arkitekt Per Flodström, Kumla kommun.

BUDGET:

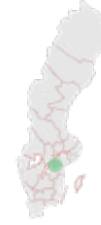
Etapp 1: 25 miljoner kr (2009/2010), därefter årliga investeringsanslag i varierande storlek. Sjöparkens växthus 50 miljoner kr.

AREAL/OMFATTNING: 15 ha

ÖVRIGT:

Kumla kommun hyr både park och växthus av Kumla fastigheter AB.

Torget aktualiserades i samband med att universitetsområdet i Norrköping planerades. En trafikutredning gjordes för Kungsgatan och det konstaterades att Skvallertorget var mycket olycksdrabbat och att riktvärdena för kolmonoxid och buller överskreds. Universitetet ställde krav på att problemen skulle åtgärdas.

Tidlöshet och beständighet var avgörande och materialen är valda för att hålla. Solfjäderssättningen är ett klassiskt inslag, andra inslag som pollare

och ljus är moderna. Om dessa är hållbara får framtiden utvisas. Torgets centrala plats hade betydelse. Det har lagts ner mycket tid på belysningen. Det finns inga mörka hörn kvällstid. Två höga lyktstolpar sprider ljuset och med nedåtriktat ljus förebygger mörka hörn.

Ett träd fanns och det står kvar. Det fanns inga motiv till ökad grönska. Platsen är inte stor, det är grönt vid Strömmen och vattnet i fontänen fungerar svalkande.

Allt är utformat i tron att skapa en tryggare trafiklösning, ingen har företräde.

Utformningen inbjuder inte till "full gas", utan till ömsesidig hänsyn och ögonkontakt. Runt torget mot fasaderna har släta betonghällar lagts av hänsyn till rörelsehindre. Mellan de mörka betonghällarna och gatustenarna har det lagts en ljus reliefplatta i granit. Den har två funktioner som tillgodoser synsvaga.

Text: Johan Lewander, landskapsingenjör
Foto: Helena Hasselberg, Lars Hågbrandt, fd stadsträdgårdsmästare

SKVALLERTORGET, 2000

BESTÄLLARE:

Norrköpings kommun, Gatu- och parkkontoret

ADRESS:

Skvallertorget, torg i centrala Norrköping som ligger på den plats där Kungsgatan, Bredgatan och Västgötegatan sammanstrålar.

IDÉ: Lars Hågbrandt, fd stadsträdgårdsmästare

LANDSKAPSARKITEKT: Helena Hasselberg

PROJEKTLEDARE: Göran Dahlberg

BUDGET: 288.000 kr

AREAL/OMFATTNING: 15 ha

ÖVRIGT:

Vackra Vägars Pris 2004 tilldelas Norrköpings kommun för omvandlingen av Skvallertorget från en trafikplats till en plats för stadsliv.

Carl Ferdinand Liepe från Göteborg gjorde den första trädgårdsplanen och år 1860 uppfördes en första byggnad i parken i form av en redskapsbod och kallbänk med ett 20-tal fönster. Det anlades gångar och en fontän, man planterade 7.000 fruktträd och 16.000 parkträd och buskar till en kostnad av 5000 riksdaler.

Parken är en riktig pärla och grön oas mitt i centrala Linköping. Den nyttjas väl av linköpingsbor. Här finns kommunens växthus där man driver upp kommunens sommarblommor, en trädgårdshandel/träffpunkt, formgivarkollektiv med konst-

smedja och ett Naturcentrum där det bedrivs utomhuspedagogik. I anslutning till Linköpings Naturcentrum finns en köksträdgård där man har en genbank med 75-tal östgötska rödlistade arter. I parken finns även en av Linköpings åtta stadsodlingar.

Vid den tidigare sortimentsträdgården anlades Dr. Åmans trädgård (år 2008). Platsen fungerar än idag som en inspirationsyta för de som har intresse för trädgård. Här finns fjärilsrabatt, rosenträdgård, kryddträdgård och fyra mindre idéträdgårdar. Parken har också många sto-

ra vackra träd. Utanför Tropikhuset finns en brokbladig trubbhagtorn som troligtvis är Sveriges äldsta exemplar och som man tror planterades vid tiden då parken anlades. En scen, stor lekplats för barnen, beachvolleybollplaner och trevliga promenadstråk. Parken är en plats för alla att kunna hitta på roliga aktiviteter i eller helt enkelt bara njuta av.

Det är sannerligen en levande, pedagogisk, attraktiv park med ett kulturarv vi värnar om.

Text: Liselott Johansson, stadsträdgårdsmästare
Foto: Belvederen Göran Billeson, övriga okänd

TRÄDGÅRDSFÖRENINGENS PARK

BESTÄLLARE :

Linköping kommun, stiftelsen Trädgårdsföreningen

ANSVARIG:

Stadsträdgårdsmästare Liselott Johansson

PARKEN GRUNDADES: 1859

AREAL: 13 ha

ÅRLIG INVESTERING: 1.0 mkr

PRÄSTENS FÅRAHAGE BLEV EN ÄLSKAD BOULOGNERSKOG

Skövde

Skövdes Boulognerskog har haft betydelse för skövdebor och hitresta i över 160 år. En central placerad park som har bytt skepnad under åren men alltid haft kvar fokus på rekreation, folkhälsa och välmående. När Skövde vattenkuranstalt

invigdes 18 juni 1870 var det början på en mycket stolt era, då folk vallfärdade för att besöka parkstaden Skövde för stärkande promenader, kalla bad och för att dricka brunn. På trettioalet gick parken in i en ny fas. Växande folk- och

idrottsrörelser ledde till att en badsjö anlades som vintertid blev bandyklubbens matcharena.

2011 togs ett gestaltungsprogram fram av Skövde kommun tillsammans med Thorbjörn

Andersson, Sweco. Programmet har legat till grund för stora upprustningsprojekt med bland annat en uppdaterad badsjö med bryggor, solterrasser, broar, omhändertagna entréer, gångstråk och ny belysning. Arbetet fortsätter kontinuerligt med förnyelse av trädbestånd, ny lekplats och konstverk.

Än idag kan vi njuta av en grön central park tack vare medvetna och långsiktiga beslut på 1870-talet under ledning av rådmannen om markförvärv, trädplanteringar och parkanläggningar.

Text: Stadsträdgårdsmästare Eva-Lena Öman
Foto: Mattias Nilsson

BOULOGNERSKOGEN, 2014

BESTÄLLARE: Skövde stad

ADRESS: Hjovägen, Skövde

LANDSKAPSARKITEKT/PROJEKTLEDARE IDAG:
Mari Nilsson på Gata-Naturenheten, Skövde kommun.

GESTALTNING:
Torbjörn Andersson, SWECO

BUDGET:
från 2014 till idag cirka 14 miljoner kr

AREAL:
14 ha 2011. Idag är parken 1,1 ha mindre på grund av bostadsbyggnation.

Lidköping

STADEN MED SOMMARBLOMMOR

FSS
1920

19

Lidköping är sedan 1990-talet en stad som satsat och lagt mycket resurser på sina fina sommarblomsplanteringar. Det har varit en politisk vilja att använda kommunens egna växthus till att odla och förvara sommarblommor. Planteringarna har blivit ett signum för Lidköping.

Ett år med sommarblommor i Lidköpings kommun kan beskrivas enligt följande: I augusti efter semestertider görs en

utvärdering av årets sommarblommor. Den sker genom en promenad med berörd personal som analyserar färgsammansättning, val av sorter, nyheter som provats och allmänhetens synpunkter. Allt för att förbättra kommande års planteringar.

Efter detta bestäms vilka moderplantor som ska övervintra i våra växthus. Många bra sorter återkommer år efter år. Ett exempel är en gammal pelargon-

sort som är ca 50 år och som det tas sticklingar på varje år. Ingen kommer ihåg namnet men den kallas helt enkelt Pelargon röd.

Många stammar av Fuchsia och Solanum, som är uppemot 30 år, används i våra planteringar varje år. För att säkra framtiden med kraftiga och fina stammar sätts en hel del stammar på tillväxt.

SOMMARBLOMMOR

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Serviceförvaltningen

BUDGET: 2.300.000 kr

ANSVARIG FÖR UTFORMNING SOMMAR-
BLOMSPLANTERINGARNA:
Marie Larsson

VÄXTMATERIAL:
20000 plantor som odlas i egna växthus, från
plugg, frö eller eget modermaterial

Text & foto: Marie Larsson, Stadsträdgårdsmästare

FSS
1920

STRANDPROMENAD UTMED BERGET

Uddevalla

Uddevalla med sitt läge vid havet bjuder på många fina miljöer och utflyktsmål. För att ytterligare förstärka detta har det i flera år framförts önskningar om en brygga utmed berget vid Hästepallarna för att länka ihop staden med Bodele badplats och Gustavsberg. Näringslivet i Uddevalla bidrar till projektet och politiskt beslut togs hösten 2004 om att starta bygget snarast.

För att vinna tid gjordes upphandling på totalentreprenad.

Det dröjde inte länge innan problem uppstod. Geoteknikerna upptäckte att en glidyta fanns på den landfasta delen vid Skeppsvikens badplats. Ett 60-tal jordskruvar säkrade platsen. Vidare konstaterade geologer att berget som bryggan skulle hänga i var mycket dåligt. Skrotning, bultning och nätsäkring av hela berget var nödvändigt. När brygga och bro klarats av kom nästa problem med vägen ovanför promenaden. Den kunde glida ner på promenaden och fick därför säkras genom spontning.

Alla dessa åtgärder fördröjde projektet avsevärt. Det krävdes tre nya politiska beslut under arbetets gång. Många skeptiker och nej-sägare framförde kritik. När allt var klart och invigningen genomfördes var alla nöjda. Inte ett ont ord efter att bygget var klart. Det ansågs tvärtom vara värt varenda krona.

Invigningen blev succé. Cirka 3600 personer deltog och klippte band: nytt Guinness rekord. FSS utsåg Uddevalla till årets kommun 2007 och 2009 tilldela-

des Uddevalla kommun "Vackra vägars pris" av dåvarande Vägverket.

Text: Claes Nabrink, f.d. Gatu-och Parkchef
Foto: Uddevalla kommun

STRANDPROMENADEN, 2005–2006

BESTÄLLARE:
Uddevalla kommun/Tekniska kontoret.
Projektledare Claes Nabrink.
Arkitekt Hans Johansson.

BUDGET:
9 + 2,2 milj. Slutkostnad 38 milj.
Träbrygga 500 m. Bro 101 m.

Göteborgs Lustgårdar var en trädgårdsutställning på fyra olika platser i Göteborgsområdet: Trädgårdsföreningen, Göteborgs Botaniska Trädgård, Liseberg och Gunnebo Slott och Trädgårdar.

Trädgårdsföreningen återskapades till sin forna glans spetsad med det bästa av dagens trädgårdskultur. Rosenträdgårdar blandades med tematrädgårdar och woodlands. Flera tapetgrupper från förr återskapades sam-

tidigt som nya, samtida grupper planterades.

I Gunnebo kunde besökarna uppleva än mer av 1700-talet. I stilträdgården återskapades den gustavianska tiden med manshöga prakturnor, tillverkade efter arkitektens original ritningar, liksom staket och grindar. I nyttoträdgården ställdes en historisk köksträdgård mot en framtida, som präglades av kaos och en upplöst komposition.

På Liseberg förstärktes promenadparken då en orörd del förvandlades till ett spännande landskap när det förädlades varsamt. Stigar ledde besökaren runt till naturliga och inspirerande rum med olika teman.

Göteborgs Botaniska Trädgård fick en ny piazza med planteringar i smakfulla steninfattningar. Ulf Nordfjells omtalade Linnéträdgård byggdes upp i en vidareutvecklad form.

GÖTEBORGS LUSTGÅRDAR, 2008

BESTÄLLARE:

Park- och naturförvaltningen i Göteborg, Gunnebo Slott och Trädgårdar, Göteborgs Botaniska Trädgård och Liseberg

ADRESSER:

Gunnebo Slott och Trädgårdar, Christina Halls väg, Mölndal
Göteborgs Botaniska Trädgård, Carl Skottsbergs gata 22A, Göteborg
Liseberg, Örgrytevägen 5, Göteborg
Trädgårdsföreningen, Slussgatan 1, Göteborg

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:

Ulf Nordfjell, Julie Toll, Sabina Richter, Heiner Luz, Piet Oudolf med flera.

Text: Johan Rehngren, stadsträdgårdsmästare
Vänstra fotot: Göteborgs Botaniska trädgård
Högra fotot: Park- och Naturförvaltningen

År 1832 stod boråsarna inför faktum att något var tvunget att göras. Staden hade då inom loppet av fem år brunnit ned till grunden två gånger. Stadens borgare diskuterade att bredda Brunnsgratan och man resonerade att "Om det brinner igen så ska i alla fall inte hela staden stå i aska." Beslutet fattades att en esplanad och tillika "brandskyddsplantering" skulle anläggas på Brunnsgratan med en blandallé bestående av lönn, lind och alm.

Gatans namn ändrades sedermera till Allégatan på grund av den mycket omtyckta trädplanteringen och 1905 omnämndes den då 800 m långa esplanaden som stadens enda sevärdhet i STF:s årsbok.

1939 försvann så de sista träden i esplanaden på grund av bilismens intåg. Gatan byggdes om, planades ut men inte förrän 1980 väcktes frågan om Allégatans namn och historia åter till liv. Beslut fattades att stadens

invånare skulle få möjlighet att bidra till stadsrummets utveckling. Avtal slöts 1986 med 84 privatpersoner och/eller företag som ville vara med att bidra till att Borås huvudgata åter skulle smyckas med träd. Staden lovade att träden skulle få stå i minst 50 år och efterföljande år planterades 135 st glanslindor i trottoaren på gatans båda sidor.

Sortvalet och avståndet (ca 4 m) till fasader ger idag en hel del huvudbry. Beslut har fattats

att börja hamla träden. När nu bilens närvaro starkt ifrågasätts och omprövas i centrummiljöer har frågan åter väckts om att återskapa Allégatans ursprungliga esplanad med blandade lövträd. Om beslutet hinner fattas under 2021 skulle det vara en mycket uppskattad 400 års present till boråsarna.

Text: Anton Spets, Stadsträdgårdsmästare
Foto: Gustav Axell Johansson

ALLÉGATAN, 1986–NU

TRÄDART:

Glanslind, *Tilia euchlora*

KVALITÉ: 16–18 klump

ANTAL: 135 träd

PLANTERINGSÅR: 1987–88

BESTÄLLARE:

dåvarande Gatukontoret, Borås kommun

KOSTNAD NEDRÄKNAD TILL 1990 ÅRS

PENNINGVÄRDE: 945.000 kr

Gunnebo uppfördes i slutet av 1700-talet för familjen Hall efter ritningar av Carl Wilhelm Carlberg. Mölndals Stad förvärvade egendomen 1949 och 1995 inledes projektet ”Gunnebo åter till 1700-talet” för att återskapa den historiska miljön.

Bevarade originalritningar och arkeologiska lämningar har legat till grund för ett av de största

rekonstruktionsprojekten i vår tid, där traditionella hantverksmetoder har förts vidare till en ny generation hantverkare.

Köksträdgårdar med tillhörande byggnader har restaurerats och lustträdgården har återfått sin historiska dekor. Idag rekonstrueras den rikt utsmyckade orang-eribyggnaden med invigning 2022. ”Gunnebo åter till 1700-ta-

let” har utvecklat Gunnebo som besöksmål genom traderad hantverkskunskap och skapat nya upplevelsevärden för besökaren. Under det kommande decenniet restaureras slottet, den engelska parken, vinkaster i köksträdgården och det historiska kulturlandskapet.

Text: Joakim Seiler, chefsträdgårdsmästare & Stefan Günther, slottsarkitekt,
Foto: Sofia Kvistborn

GUNNEBO SLOTT, 1995–NU

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Mölndals stad

PROJEKTLEDARE:
1995–1999: Inger Ernstsson, intendent;
2003–2006: Stefan Karlberg, förvaltare;
2013– pågående: Stefan Günther, slottsarkitekt.
Lena Vikström VD 2001–2019 & Ann-Christin Sande VD 2019–pågående.

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Marika Irvine, trädgårdsmästare 1995–2002, Joakim Seiler, chefsträdgårdsmästare 2004–pågående

BUDGET:

Fas 1 av projektet (1995–1999) finansierats genom EU:s strukturfond Mål 3 samt med statliga arbetsmarknadsmedel och drift och investeringsmedel från Mölndals stad.

Totalt ca 45 miljoner.

Fas 2 av projektet (2003–2006) finansierades av Mölndals stad, staten och EU, samt sponsorer. Totalt 30,5 miljoner.

Fas 3 av projektet pågår.

1978 lät parkförvaltningen uppföra ett rosarium i anslutning till Rosenlunds Herrgård. Det var då en enklare anläggning med ett hundratal rosor. Efter att vintern 1996 drabbat rosorna hårt började landskapsarkitekt Björn Kalin skissa på en kraftfull förändring av rosariet. Sedan dess har anläggningen utvecklats till det rosarium vi ser idag, med ca 600 rosor där allt från rena arter till moderna rabattrosor finns representerade.

På västra sidan om Herrgården påbörjades 2017 arbetet med att bygga upp en ny del av parken, Posses Park. Med utgångspunkt i den arkeologiska undersökningen av området är dagens park en tolkning av hur det kan ha sett ut när Posse först lät anlägga den i slutet av 1700-talet.

I parken finns idag nya gräsytor, häckar, fruktträd samt planteringar med både äldre kulturväxter och utplanteringsväxter.

Dessutom bjuder parken på en fantastisk utsikt över centrala Jönköping & Vättern.

Rosariet & Posses park bildar tillsammans Rosenlunds Herrgårdspark, en plats som under de gångna åren har utvecklats till en fantastisk tillgång för både kommunens invånare och för besökare från när och fjärran. Parken utvecklas ständigt och förändringar – större som mindre – sker varje år.

Text: Björn Kalin och Camilla Lagerstedt
Foto: Camilla Lagerstedt

POSSES PARK, 2018

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:

Jönköpings kommun, tekniska kontoret avd. Gata/Park/Skog

PROJEKTLEDARE:

Karin Emanuelsson och Camilla Lagerstedt

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:

Björn Kalin LAR/MSA, Jönköpings kommun

BUDGET:

Uppförande av ny herrgårdspark (Posses Park): ca 5 milj fördelade på 5 år, inklusive arkeologi. Hela området inklusive rosariet har en driftsbudget på ca 2 milj/år.

AREAL:

Hela området är ca 3,5 ha varav rosariet är ca 1,2 ha.

ÖVRIGT:

I rosariet finns ca 600 sorters rosor och ett klonarkiv med kulturrosor som är resultatet av ett samarbete med POM (programmet för odlad mångfald).

Området Södra Hällarna beläget i Södra Visby är ett 112 ha stort naturområde som tidigare har varit i Fortifikationsverkets ägor. Marken köptes av Region Gotland 2007 med en plan på att området skulle bli ett naturreservat. Projektet blev överklagat i Mark- och miljödomstolen, eftersom det fanns intressenter som ville bebygga marken.

Efter beslut på att bilda naturreservat fick vi uppdraget från Tekniska nämnden att tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde för boende och besökare.

Naturreservat Södra Hällarna har ett historiskt förflutet som militärt område och har en mycket varierad natur, som speglar de flesta naturtyper man kan besöka på Gotland. Det finns två kraftiga klintkanter innan man kommer ner till havet.

Vi arbetade med att tillgänglighetsanpassa genomgående gångstråk med kalkstensmjöl. Ett profilprogram togs fram för att hitta en enhetlighet och ett sätt att möta naturen på ett varsamt sätt samtidigt som vi tog fasta på den militära historiken. Grill-

platser och dubbelsidiga bänkar, för att kunna välja vy, trappor nerför klintkanter, tillgängliga toaletter och informationsskyltar har anlagts i området. En spännande spång har byggts genom en sumpskog. Länsstyrelsen har anlagt och återskapat ett område för bin med bihotell och birestauranger.

Idag är naturreservat Södra Hällarna ett mycket välbesökt naturområde, som vi fortsätter att utveckla succesivt.

Text: Pernilla Johansson Stadsträdgårdsmästare
Foto: Aron Hejdstrom

NATURRESERVAT SÖDRA HÄLLARNA,
2013–2017

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Stadsträdgårdsmästare Pernilla Johansson, Teknikförvaltningen Region Gotland, med hjälp av Regioneolog Jimmy Holpers, Samhällsbyggnadsförvaltningen Region Gotland

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT &

PROJEKTLEDARE:
Stadsträdgårdsmästare Pernilla Johansson, Teknikförvaltningen Region Gotland

BUDGET: 4,3 miljoner

AREAL: 112 ha

LINNÉPARKEN OCH VATTENTORGET – EN DEL I STADSPARKEN

Växjö

Strategin sedan den första Grönplanen 1990 har varit att utveckla Linnéparken ihop med miljön kring Växjösjön till en stadspark. På 1870-talet skars stadens kontakt med sjön av när järnvägen byggdes. Marken fylldes upp fram till järnvägen, planterades och parken växte, men järnvägen förblev en barriär. I och med en ny järnvägsbro mellan parken och Vattentorget vid Växjösjöns strand ändrades detta. Ännu en passage

under järnvägen (2001) minskade barriäreffekten.

Under senare år har utflyktslekplatsen Linnés värld byggts och en ombyggnad av Vattentorget genomförts. Parken och lekplatsen har fått namn efter Carl von Linné som hade sin skoltid endast ett stenkast bort.

Vattentorget och bryggorna längs sjön är en del i reningssystemet

för dagvatten. Under torget ligger oljeavskiljare och anslutande bryggor leder dagvatten från centrum till renande laguner längre söderut. Tillsammans med reduktionsfiske, behandling av botten-sediment med mera är nu sjöarna fina badsjöar.

För växjöborna är park och sjö nu populära gångstråk och mötesplatser med Vattentorget som nav.

LINNÉPARKEN, VATTENTORGET M.M., 1990–

BESTÄLLARE:

Tekniska förvaltningen genom Ewa Ekland
Blomkvist Stadsträdgårdsmästare 2006-2018.

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT FÖR
VATTENTORGET OCH LINNÉS VÄRLD:

Sydväst arkitektur och landskap

AREAL/OMFATTNING:

ca 7 ha inkl torgen mot Växjösjön

BUDGET: Linnés värld 6,6 mkr och
Vattentorget 6,9 mkr

Text: Göran Svantesson, Stadsträdgårdsmästare
Foto: Werner Nystrand

Nybro

BOLANDERS PARK – HISTORIA OCH NUTID

FSS
1920

27

Området söder om järnvägsstationen har sedan 2012 genomgått stora förändringar. Fullt uppvoxen blir Bolanders park ett grönt nav där vägar för kommunikationer både inom Nybro och med omvärlden möts. Den nya parken utgör en länk mellan stadskärnan och Badhusparken, men också mellan Nybros historia och nutid.

Det gamla lokstallet har fått en ny funktion som cykelstall. För att anknyta till historien har rälsen till lokstallet lämnats kvar och en perennrabatt har anlagts mellan skenorna.

Bolanders park kommer att bjuda på en rad olika intryck av natur och kultur, allt från blomsteräng, färgsprakande

parkträd, klippig terräng och vattendrag till historiska byggnader. Marktäckande perenner, prydnadsgräs, vildvin, sand och grusmiljöer med klippstensblock och strandstenar kompletteras av vintergröna täcken av idegran och azaleor, som ansluter till klippstensträdgården i öster.

Text & foto: Thomas Bergström

BOLANDERS PARK, 2012–2021

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Samhällsbyggnadsförvaltningen

ADRESS:
Tunnelgatan

PROJEKTLEDARE:
Karin Thyberg

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Thomas Bergström LAR/ MSA

BUDGET: 11 miljoner kr

AREAL: 2,5 ha

Stadsträdgårdsmästarens stolta slogan "Vi förvaltar, förskönar och förnyar" fick tillägget "Vi förargar och förtjusar" när Kalmar testade en friare yrkesroll. Mandatet var att föra in det oväntade, det glädjefulla, det demokratiska samt att med nya samarbeten och trix och fix rubba även den mest stadfästa och traditionsrika självbilden till att fatta "mer".

Många projekt såg dagens ljus. I projektet "Lövverk" fick lokala poeter göra tolkningar av sta-

den och hängde upp texterna i parkträden. Flerfaldiga är också de open-air utställningar som gymnasieskolans estetiska program genomfört i stadsrummen; deras gratis-favorit-galleri.

Att knyta an till historiska företeelser var också en genväg till framgång och gillande: kanalsimmet från 30-talet återuppstod och det medeltida mörkret kom på retur. Nyfödda fick sin egen "fanfar".

Konstnärer bjöds in att skulptera i Kalmarssundsbadets sand - Kalmarborna utsåg vinnaren! Om man betraktar staden som en scen, där ett skådespel ständigt pågår då blir yrkesrollen där efter. Vem som är skådespelare respektive publik kan skifta mellan stadsborna och planerarna. Förhoppningsvis tillhör stadsträdgårdsmästaren den fasta ensemblen, kan sina repliker och tar ibland över rollen som regissör.

Text: Bengt Skoog, fd stadsträdgårdsmästare
Foto: Baromtern OT

STADEN EN SCEN, 2000–2017

BESTÄLLARE:
Kalmar Gat- och parkförvaltning och Destination Kalmar

IDÉ OCH GENOMFÖRANDE

Stadsträdgårdsmästare/Attraktör Bengt Skoog

PROJEKT:

"Det medeltida mörkret", Centrum nerkläckt
"Ljusfestivalen Lysande Kalmar"
"Lövverk" – 8 poeters betraktelser
"En till! – Ljussignal för Kalmars nyfödda"
"Signe i fönstret" - en gatuteater om veckans nyheter
"Internationell sandskulpturfestival"

BUDGET:

Huvudpart från externa partners

Ronneby

FÖRNYELSE AV RONNEBY BRUNNSPARK

FSS
1920

29

Professor Sven-Ingvar Andersson (SIA) anlätades när Brunnsparken skulle rustas upp. Sven Ingvars egna ord om uppdraget:

”Målet för detta arbete är att ge anvisningar för Brunnsparkens vård och utveckling. Det gäller att säkerställa parkens skönhet för framtiden och att bevara – eventuellt återställa – den forna glansen på ett sådant sätt att en gynnsam balans uppnås mellan kulturhistoriska och estetiska hänsyn på ena sidan, och moderns rekreativintressen på

den andra. De anvisningar, som kan bli aktuella, gäller planteringarnas och naturområdenas utformning och vård, den interna trafiken och anpassningen mellan byggnader och park samt värderingen av befintliga och framtida aktiviteter och anläggningar inom området.

I någon mån kan det bli nödvändigt att se på parkens förhållande till omgivningarna och på parkens roll som stadspark i den partipolitiska helheten.”

Parken förnyades sedan efter SIA:s ritningar. Vattenträdgården, Rhododendronberget, Doftträdgården, Vårträdgården, Japanska trädgården, Rosariet och ett nytt entréområde.

Förnyelsen innebar en ovärderlig försköning av Brunnsparken och av hela Ronneby.

Text och foto: Per Höglund, landskapsarkitekt

RONNEBY BRUNNSPARK, 1983–1987

BESTÄLLARE:
Ronneby kommun

ADRESS:
Kurpromenaden 2, Ronneby

ANSVARIG ARKITEKT:
Sven-Ingvar Andersson och med Akira Mochizuki för den japanska trädgården

DRIFTSKOSTNAD:
ca 4,8 miljoner kr

AREAL: ca 100 ha

ÖVRIGT: Kurorten Ronneby Brunn har gamla anor. Första källan hittades 1705. Är öppen året runt. Fri entré.

FYRA ÅRSTIDERS PARK

Växterna i parken är valda för att klara tuffa förhållanden och har sitt ursprung i prärieliknande miljöer. Parkens växter kräver inte så mycket vatten och får sin huvudsakliga näring från nermalda växtdelar.

Vid urvalet har hänsyn tagits till växternas hela uttryckssätt: färg, form, bladstruktur, knoppform, höstfärg, vinterutseende. Blomning är en kort tid av växternas livscykel och därför är knoppar och vissna blomställningars utseende lika viktiga.

Tidigt på året blommar de första lökarna i skydd av torrt fjolårsgräs. Vårfloret går i milda toner som intensifieras i takt med att dagarna blir längre. Gräsen växer i höjd och blommar tillsammans med solhattar och fackelblomster, när sommaren är som varmast. På hösten kommer vackra höstfärger på blad och stjälkar och blomställningarna är tunga av frön. Vinterns köldnätter accentuerar konturerna på fröställningar och vissna blad med rimfrost.

För att uppleva Fyra Årstiders parks alla aspekter behöver man komma tillbaka många gånger. Parken är en mötesplats för alla och har blivit ett av stadens mest populära uterum.

Här tar hantverkarna sin morgonfika, vid lunch kommer kontorsarbetarna och på eftermiddagen är bänkarna upptagna av ungdomar eller pensionärer. På kvällen kommer familjen eller kompisgänget och delar på en pizza. Parken är en plats för alla.

Sölvesborg

FYRA ÅRSTIDERS PARK

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:

Parkavdelningen Sölvesborgs kommun

ADRESS: Hamngatan, Sölvesborg

PROJEKTLEDARE: Kristina Höjjer

PROJETERANDE LANDSKAPSARKITEKT:

Piet Oudolf

BUDGET:

investering anbud 2,9 miljoner + eget arbete med plantering

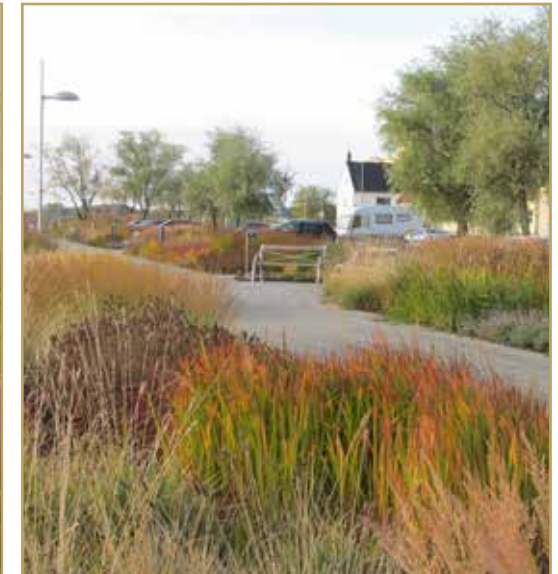
Årlig drift ca 150.000 kr

AREAL/OMFATTNING: ca 6500 m²

ÖVRIGT:

Parken står inför sin första större renovering där växter och jord ska bytas ut och bevattning ska kopplas in.

Text & foton: Kristina Höjjer, stadsträdgårdsmästare

Helsingborg

TVÅ NYA HAVSNÄRA CITYPARKER

FSS
1920

31

På allra bästa läge byggdes Ångfärjeparken, en ny grön mötesplats där stadens historiska axel möter havet. En park som ska fungera för både vardag och fest. Egentligen är receptet ganska enkelt. Vi tar en stor inbjudande gräsmatta med sundsutsikt och blandar den med blommande planteringar. Kryddar med en 19 m lång och 11 m bred fontän vars 94 munstycken kan styras så man kan gå in i den.

Alltihop serveras med inbjudande sittplatser omgivna av kongresshallen, hotell och restaurang som erbjuder livemusik. Dessutom har platsen en spän-

nande historia, för här stannade tågen och färjorna avgick till Danmark. Därav namnet Ångfärjeparken som Helsingborgarna röstade fram. De sparade perrongtaken med högtalare, från vilka man ibland hör tågen komma, förstärkar platsens historia.

Dockanparken utvecklas i den nya stadsdelen Oceanhamnen, där en gammal torrdocka omvandlas till park. Dockans form behålls, men båtarna har ersatts av en Djungellekplats för det har barnen önskat. Här får specialutvecklade lekdjur liv genom ett ljudsystem och man hör lejo-

nen ryta och aporna springa genom lekplatsen. Den som vill chilla efter leken kan ligga på ett trädäck som svävar över gräsmattan. Delar av den gamla

dockans konstruktion sparas och utökas med ett forsande vattenfall.

Text: Martin Hadmyr, stadsträdgårdsmästare
Foto: Peter Lilja, Martin Hadmyr

ÅNGFÄRJEPARKEN

ANSVARIG BESTÄLLARE:

Stadsträdgårdsmästare Martin Hadmyr

GESTALTNING:

Helsingborgs stad - Martin Hadmyr, Elisabeth Möllerström och Linda Karlsson
Krook & Tjäder Arkitekter - Karolina Halldin
Landscape Syd - Rolf Larsson

PROJEKTERING: Berg & Dahl

UTFÖRANDE: AKEA

PROJEKTLEDARE:

Helsingborgs stad - Kristoffer Axelsson

BUDGET: 35 mio kr

REALISERAD: 2021

DOCKANPARKEN

ANSVARIG BESTÄLLARE:

Stadsträdgårdsmästare Martin Hadmyr

GESTALTNING:

Helsingborgs stad - Sara Schlyter och Johanna Elgström
Krook & Tjäder Arkitekter - Karolina Halldin

PROJEKTERING: Helsingborgs stad - Johanna Persson, WSP

UTFÖRANDE: PEAB

PROJEKTLEDARE:

Helsingborgs stad - Markus Höglund

BUDGET: 39 mio kr

REALISERAD: 2021

Landskrona

Barnens skog började som ett projekt utifrån "Omställning 90", som var ett jordbrukspolitiskt program för att ställa om spannmålsodling till skogsplantering. Landskrona stad hade under samma tidsperiod problem med skadegörelse på träd.

Genom att göra barn delaktiga i arbetet med att plantera träden, hoppades man att öka kunskapen och aktsamheten om stadens träd. Projektet pågick från 1989 och något år in på 2000-talet.

Alla skolor bjöds in att delta med förskolor och upp till 6:e årskursen. En del barn hann vara med och plantera hela sju år i rad. Projektet genomfördes i Landskrona, Glumslöv och Häljarp. Politikerna godkände genomförandet mot att marken skulle betraktas som en framtida reserv att kunna förtäta staden.

Mycket finns kvar idag av det som planterades som Barnens skog och har ett värde som gröna lungor. Landskrona blev en före-

bild och inspiration för många av landets kommuner. Idag växer det Barnens skog på åtskilliga platser i vårt land.

Text: Charlotte Fajerson, Landskapsarkitekt
Foto: Stadsbyggnadsförvaltningen Landskrona

BARNENS SKOG, 1989–2002

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:

Tekniska verken

ADRESS:

Segergatan, Landskrona

INITIALT FÖR PLANERANDET OCH

GENOMFÖRANDET:

Curt Jansson Landskapsarkitekt

Lena Thore Landskapsarkitekt

Georg Nyberg Parkinspektör

Magnus Landtblom Trädgårdsingenjör, m fl

BUDGET:

Investeringskostnad 900.000 kr (1989) och driftskostnad för 10 år (budgeterat) 1.500.000 kr. (bidrag ej inräknat)

AREAL/OMFATTNING: 36 ha

ÖVRIGT:

Landskrona stad arbetar med

Karlsundsområdet som har stora kvaliteter, men många av dem kommer inte till sin fulla rätt. Nu tas ett samlat grepp för områdets utveckling.

Fotot till höger liknar mest en vanlig skog men är resultatet av en unik satsning på Landskronas barn. För 30 år sedan planterade stadens mellanstadieelever flera tusen småplantor som idag vuxit upp till en inbjudande stadsskog.

NOBELPARKEN – EN NY STADSDELSPARK

Nobelparken är den nya stadsdelsparken i Brunns hög. Parkens rum och "öar" ger upplevelser för lek, rekreation, möten, aktiviteter och motion.

Stadsrummet har en stark oval form och omsluts av gata och byggnader. I gränsen finns olika "öar" av programmerade parkrum. De ger struktur och ger rumslighet åt det stora centrala öppna parkrummet och rymmer olika funktioner som lek, sport och trädgård.

Några exempel: Klätterön är en plats för barn i alla åldrar. I Gungön svingar du högt i olika sorters gungor.

Kojön är ett skogsrum att leka kurragömma i.

I Sportöns björkdunge kan du spela innebandy, fotboll, basket eller träna tennisslag.

Trädgårdsön är en prunkande oas fylld med blommor.

I Nötön kan du samla på allt från valnötter till sötmandlar.

I Dansön kopplar du upp dig och spelar låten som inspirerar till dans.

Öarna binds samman av en loop, en gång som slingrar sig både i sidled och vertikalt. I loopen omsluts du av grönska och kommer ut i det öppna parkrummet om vartannat.

I den centrala delen av Nobelparken finns en stor och öppen yta, som både fungerar som recipient för dagvatten och för aktiviteter såsom brännboll, midsommarfirande eller picknick.

Text: Nina Lindegaard, Landskapsarkitekt
Foto till vänster: Benjamin Walfridzon
Illustration i mitten: Tyréns
Foto till höger: Lunds kommun

NOBELPARKEN, 2020–2021

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING:
Tekniska förvaltningen i Lunds kommun

ADRESS:
Nobelparken

PROJEKTLEDARE I OLIKA FASER:
Nina Lindegaard/Martin Håkansson/ Mats Kronqvist och Anette Rosvall

ANSVARIG LANDSKAPSARKITEKT:
Nina Lindegaard

BUDGET: 28 miljoner kr

AREAL/OMFATTNING: 3,8 ha

GESTALTNINGS-PM: 1:1 Landskab

PROJEKTERING: Tyréns AB

BULLTOFTAPARKEN – MER NATUR I STAN

Malmö

Bulltoftaparken är idag ett härligt naturområde och Malmös största park. Den består av en omväxlande anlagd natur med skog, vatten, ängar och kullar med ett rikt djur- och växtliv. Här finns också koloni- och odlingslotter, ett mindre arboretum med exotiska träd och goda möjligheter till idrotts- och friluftaktiviteter.

Området bestod ursprungligen av delar av Bulltofta flygfält,

som lades ner 1972, av nedlagd täktverksamhet samt av jordbruksmark. Området var öppet och storskaligt med sparsam vegetation. Konceptet för parken togs fram som examensarbete vid Sveriges Lantbruksuniversitet (se faktaruta)

Bulltoftaparken kan genom sin storlek betraktas som en landskapsarkitektur, ett förverkligande av visionen om en skogspark i de östra delarna av Malmö (i

enlighet med Malmös första Grönplan). Grundtanken var att skapa ett grönområde med en stark naturprägel samt att genom ekologiska planerings- och planeringsprinciper hålla nere både anläggnings- och skötselkostnader.

Anläggningsarbetet startade 1983 och utfördes etappvis fram till 1992 då parken stod färdig.

BULLTOFTAPARKEN, 1983–1992

BESTÄLLARE/FÖRVALTNING: Gatukontoret

LANDSKAPSARKITEKTER:

Håkan Qvarnström och Torsten Rosenqvist (examensarbete, SLU, Alnarp) därefter parkavdelningens landskapsarkitekter

BUDGET:

Kostnad beräknad till 25 mkr 1983, genomfördes som arbetsmarknadsprojekt – kostnaden avsåg inte personalkostnader

AREAL/OMFATTNING: ca 75 ha

Text: Agneta Sallhed Canneroth, landskapsarkitekt

Foto: Lars Bendroth

Trelleborg

PALMSTADEN

FSS
1920

35

Sommaren 1984 reste dåvarande stadsträdgårdsmästaren Peder Hagedsted tillsammans med Alf Näslund, marknadskommittén i Trelleborg, till Elche i Spanien och köpte in ett antal dadel- och solfjäderspalmer. Dessa första cirka 25 placerades ut i staden, något som väckte viss skepsis bland trelleborgarna.

Trelleborgs goda klimat ger förutsättningar för många exotiska växter. Staden hade i många år Sveriges längsta allé av Ginkgo (*Ginkgo biloba*) och i Stadsparken hittar man exoter som vit

mullbär (*Morus alba*), Kentucky kaffe (*Gymnocladus dioica*), och Pagodträd (*Styphnolobium japonicum*) för att nämna några. Antalet palmer har genom inköp ökat med åren. Idag finns ett hundratal, fördelat på solfjäderpalm (*Washingtonia sp.*), väderkvarnspalm (*Trachycarpus fortunei*), europeisk dvärgpalm (*Chamaerops humilis*) och kanariepalm (*Phoenix canariensis*).

Vinterförvaringen av palmerna har varit en utmaning. Idag förvaras de i två större växthus i stadens norra del. Utkörningen

av palmer där sju meter höga träd far genom staden i maj liksom hemtransporten i november är en spektakulär händelse, som alltid uppmärksammas i media. Försök pågår med övervintring av en palm utomhus. I skydd av Stadsparkens träd står en palm som vi följer och ser om den klarar vintern.

Palmerna har gjort många avtryck i staden, där ordet palm införlivats i namnet på företaget eller verksamheten. Här finns exempelvis Palmstadens bil, K. E. Palms åkeri, Palmblads

PALMSTADEN, 1984

ANSVARIGA GENOM ÅREN:

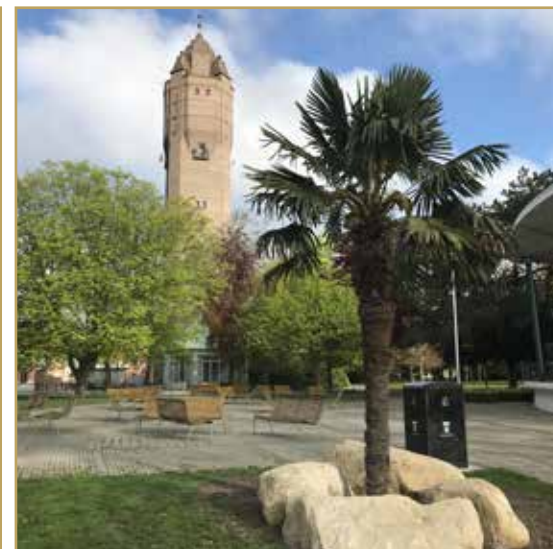
Stadsträdgårdsmästarna Peder Hagedsted, Göran Larsson, Mark Huisman tillsammans med personal vid Park- och naturavdelningen (idag Stadsmiljöavdelningen), Tekniska förvaltningen och nu senast Tekniska serviceförvaltningen Trelleborgs kommun

BUDGET:

Driftbudget palmer årligen c:a 500 000 kr

Conditori och Palmstadens inbandy, för att nämna några.

Text: Mark Huisman Stadsträdgårdsmästare
Foto: Sofie Åkesson

FSS - ÅRLIGA PRISER

FSS KOMMUNPRIS

Priset utdelas till förvaltning eller enskild person som är medlem i FSS. Priset avser ny idé/innovation under det gångna året. Idén/innovationen kan vara av olika karaktär – gestaltning, miljövård, effektivisering, PR, marknadsföring med mera inom verksamhetsområdet.

Såväl smått som stort kan ge pris. Enkla smarta lösningar, som kan appliceras i många små förvaltningar, är lika intressanta som mer omfattande projekt i de större förvaltningarna.

Priset består av äran och ett diplom.

- 2019 Olofströms kommun för Tulseboda brunnsпарк mm
- 2018 Skellefteå kommun för projektet stadsparken och älvbrinken
- 2017 Björn Embrén och Britt-Marie Alvem, Stockholms stad
- 2016 Gävle kommun, Samhällsbyggnad Gävle
- 2015 Nybro kommun – stadsträdgårdsmästare Thomas Bergström
- 2014 Umeå kommun – stadsträdgårdsmästare Anna Flatholm
- 2013 Luleå kommun – parkchef Stefan Johansson
- 2012 Göteborgs kommun – Helena Bjarnegård
- 2011 Malmö kommun – Gunnar Ericson
- 2010 Östersunds kommun – Nicole Lindsjö
- 2009 Linköpings kommun – Lars Hågbrandt och Lise-Lotte Johansson
- 2008 Järfälla kommun – Kerstin Sköld
- 2007 Uddevalla kommun – Claes Nabrink
- 2006 Alingsås kommun – Edit Ugrai
- 2005 Ingen utdelning
- 2004 Sävsjö kommun – Stefan Lagerqvist
- 2003 Uppsala kommun – Karin Åkerblom
- 2002 Kristinehamns kommun – Joakim Olsson
- 2001 Sigtuna kommun – Mikael Eriksson
- 2000 Borås kommun
- 1999 Lycksele kommun
- 1998 Luleå kommun
- 1997 Växjö kommun
- 1996 Lidköpings kommun

FSS DALECARLICAPRIS

Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare utdelar varje år ett pris till den person som genom sin gärning betyder mycket för trädgårdsyrket och dess utveckling.

Priset består av ett diplom och en Ornäsbjörk (*Betula pendula 'Dalecarlica'*)

- 2019 Göran Nilsson, statskonsulent, Movium, SLU
- 2018 Karin Eliasson, trädgårdsmästare Astrid Lindgrens Näs
- 2017 Gunnel Carlsson, journalist
- 2016 Tomas Lagerström, landskapsarkitekt, rådgivare Movium
- 2015 Johan Östberg, docent
- 2014 Edit Ugrai, stadsträdgårdsmästare
- 2013 Thorbjörn Andersson, landskapsarkitekt och professor
- 2012 Patrick Quist, landskapsarkitekt
- 2011 Roland Gustavsson, professor
- 2010 Stefan Mattson, stadsträdgårdsmästare
- 2009 Piet Oudolf, trädgårdsdesigner
- 2008 Ulf Nordfjell, landskapsarkitekt
- 2007 Jan Falck, univ. lektor skogsskötsel SLU
- 2006 Maj-Lis Pettersson, statskonsulent växtskydd SLU
- 2005 Professor Ib Asger Olsen
- 2004 Professor Patrik Grahn, rehabträdgården SLU
- 2003 Professor emeritus Per Friberg
- 2002 Journalist Karin Berglund
- 2001 Hortonom Rune Bengtsson
- 2000 Stadsträdgårdsmästare Gunnar Ericson
- 1999 Jan Gehl, arkitekt
- 1998 Arne Klingborg, trädgårdskonstnär
- 1997 Gro Harlem Brundtland
- 1996 Greve Lennart Bernadotte
- 1995 Professor Eivor Bucht
- 1994 Professor Mårten Carlsson
- 1993 Trädgårdskonsulent Lars-Eric Samuelsson och journalist Ulf Schenkmanis
- 1992 Professor Sven-Ingvar Andersson
- 1991 HM Konungen Carl XVI Gustav

FILMSERIE AV TANKESMEDJAN MOVIMUM

Filmserien av Tankesmedjan Movium vid SLU togs fram i samarbete med FSS i samband med Moviums 40-årsjubileum och FSS 100-årsjubileum 2020.

Projektmedlemmar:

Föreningen Sveriges stadsträdgårdsmästare

Liselott Johansson, stadsträdgårdsmästare, Linköping

Pernilla Johansson, stadsträdgårdsmästare, Gotland

Lars Johansson, prefekt och lektor, SLU

Tankesmedjan Movium vid SLU
Caroline Dahl
Anders Rasmusson
Titti Olsson
Fredrik Jergmo

Film 1:
Grönskans betydelse

YouTube:
<https://youtu.be/8QA6h87rBZk>

Medverkande:
Helena Bjarnegård, riksarkitekt, Boverket
Patrik Grahn, professor, SLU
Ulrika Bohman, stadsträdgårdsmästare, Piteå
Martin Hadmyr, stadsträdgårdsmästare, Helsingborg
Pernilla Johansson, stadsträdgårdsmästare, Gotland

Film 2:
Inför sommaren

YouTube:
<https://youtu.be/qSiuZBrnN4k>

Medverkande:
John Taylor, trädgårdsmästare
Karin Svensson, adjunkt, SLU
Mona Bergius, stadsträdgårdsmästare, Enköping
Johan Arvidsson, arbetsledare, Enköping
Tina Frohm & Malin Dabäck Riera, parkarbetare och parkguider, Enköping
Liselott Johansson, stadsträdgårdsmästare, Linköping
Ann Adenberg, trädgårdsmästare, Linköping

Film 3:
Gröna rum för alla

YouTube:
<https://youtu.be/nDm8IhQXM3I>

Medverkande:
Gunnel Carlson, trädgårdsjournalist
Daniel Ottosson, stadsträdgårdsmästare, Olofström
Helena Mellqvist, adjunkt, SLU
David Jönsson, parkbesökare
Anna Sjölin, Gun Jeppsson, Birgitta Olofsson, parkbesökare
Sara Delosantos, Eva Halling, parkbesökare

Film 4:
Historiska perspektiv

YouTube:
<https://youtu.be/w4dgTcc0DCE>

Medverkande:
Gunnar Ericson, stadsträdgårdsmästare i Malmö 1985–2011
Edit Ugrai, stadsträdgårdsmästare i Alingsås 1986–2007 och Kumla 2008–2016
Eivor Bucht, professor emerita, SLU

Film 5:
Fyra årstider

YouTube:
https://youtu.be/Z_ooGPS2NWY

Medverkande:
Kristina Höjjer, stadsträdgårdsmästare i Sölvesborg 2001–2016
Jitka Svensson, lektor, SLU
Frida Larsson, stadsträdgårdsmästare, Östersund
Michael Öhman, stadsträdgårdsmästare, Luleå

Film 6:
Framtidens parker och stadsrum

YouTube:
https://www.youtube.com/channel/UC3hD2Nwsmc9D_O-siwH-FzRQ/videos

Medverkande:
Caroline Dahl, verksamhetsledare, Tankesmedjan Movium vid SLU
Lars Johansson, prefekt och lektor, SLU

FSS 100 år - artiklar

ANDERSSON, OLE, ERICSON, GUNNAR, HÅGBRANDT, LARS. 2020.
TRE STADSTRÄDGÅRDSMÄSTARE REFLEKTERAR. DEL 1.
TIDNINGEN UTEMILJÖ NR. 6/2020, s. 38–39

ANDERSSON, OLE, ERICSON, GUNNAR, HÅGBRANDT, LARS. 2020.
TRE STADSTRÄDGÅRDSMÄSTARE REFLEKTERAR. DEL 2.
TIDNINGEN UTEMILJÖ NR. 7/2020, s. 36–37

BUCHT, EIVOR. 2020. EN FÖRENING VÄXER FRAM.
TIDNINGEN UTEMILJÖ NR. 5/2020, s. 46–48

Föreningen
Sveriges
Stadsträdgårdsmästare

Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare är en intresseorganisation för yrkesverksamma inom park-, landskaps-, naturvårds- och trädgårdssektorn. Föreningen ska medverka till att föra sektorns talan i samhällsplaneringen i stort, vara opinionsbildare och vara remissinstans i frågor som rör föreningens intresseområde.

Förverkligandet av föreningens syfte ska ske genom utveckling av kompetens och nätverkande. Nätverkande ska ske både inom föreningen och med vår omvärld. Föreningen bildades år 1920 i Stockholm med syfte att utveckla trädgårds- och landskapsarkitekturen i Sveriges kommuner.

